

Współczesna polityka gospodarcza / redakcja naukowa: Aneta Kosztowniak, Marzena Sobol ; zespół autorski Tadeusz Dyr, Katarzyna Głąbicka-Auleyner, Katarzyna Kalinowska, Urszula Kosterna, Aneta Kosztowniak, Kazimierz Ortyński, Piotr Misztal, Ireneusz Pszczółka, Elżbieta Siek, Marzena Sobol, Anna Szelągowska. – Wydanie III. – Warszawa, 2024

Spis treści

Wprowadzenie	11
---------------------	-----------

CZĘŚĆ I

TEORETYCZNE PODSTAWY POLITYKI GOSPODARCZEJ

Rozdział 1

Istota i zakres przedmiotowy polityki gospodarczej

- <i>Aneta Kosztowniak, Marzena Sobol</i>	17
1.1. Pojęcie, zakres i podmioty polityki gospodarczej	
- <i>Aneta Kosztowniak</i>	17
1.2. Uwarunkowania polityki gospodarczej - <i>Marzena Sobol</i>	24
1.3. Cele polityki gospodarczej - <i>Marzena Sobol</i>	29
1.4. Instrumenty polityki gospodarczej - <i>Marzena Sobol</i>	33
1.5. Główne dziedziny polityki gospodarczej - <i>Aneta Kosztowniak</i>	34
Bibliografia	41

Rozdział 2

Zarys teorii polityki gospodarczej - *Marzena Sobol*

2.1. Merkantyizm	45
2.2. Fizjokratyzm	46
2.3. Ekonomia klasyczna	48
2.3.1. Równowaga gospodarcza w systemie klasycznym	49
2.3.2. Rola pieniądza w systemie klasycznym	51
2.4. Wielki Kryzys gospodarczy lat 1929-1933 i jego wpływ na rozwój teorii polityki gospodarczej	52
2.5. Ekonomia keynesowska	53
2.5.1. Rola polityki gospodarczej i jej narzędzia w systemie keynesowskim	55
2.5.2. Kryzys ekonomii keynesowskiej	59
2.6. Monetaryzm	60
2.6.1. Poglądy monetarystów na temat skuteczności polityki stabilizacyjnej państwa	61
2.6.2. Brytyjsko-amerykański eksperyment monetarystyczny lat 1979-1982 i jego skutki	64
2.7. Nowa ekonomia klasyczna	66
2.8. Polityka gospodarcza w ujęciu nowej ekonomii keynesowskiej	68
2.9. Rozwój poglądów na politykę gospodarczą od lat 90. XX wieku	69
Bibliografia	70

Rozdział 3

Wzrost i rozwój gospodarczy - Aneta Kosztowniak	73
3.1. Pojęcie wzrostu i rozwoju gospodarczego	73
3.2. Podstawowe miary wzrostu i rozwoju gospodarczego	76
3.2.1. Stopa i indeks wzrostu produkcji	76
3.2.2. Inne mierniki dobrobytu	81
Bibliografia	87

Rozdział 4

Ujęcie teoretyczne i empiryczne wzrostu i rozwoju gospodarczego - Katarzyna Kalinowska	89
4.1. Egzogeniczne i endogeniczne teorie wzrostu gospodarczego	89
4.1.1. Egzogeniczne modele wzrostu gospodarczego	89
4.1.2. Endogeniczne modele wzrostu gospodarczego	92
4.2. Cykl koniunkturalny	101
4.2.1. Definicja, rodzaje oraz zarys historii	101
4.2.2. Wybrane teorie cyklu koniunkturalnego	107
Bibliografia	114

CZĘŚĆ II

GŁÓWNE OBSZARY POLITYKI ROZWOJU GOSPODARCZEGO

Rozdział 5

Polityka rozwoju - Aneta Kosztowniak	119
5.1. Rola państwa w gospodarce a polityka rozwoju	119
5.2. Polityka rozwoju a polityka stabilizacyjna	121
5.3. Polityka rozwoju w Polsce	123
5.3.1. Polska polityka rozwoju w ujęciu ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju	123
5.3.2. System zarządzania rozwojem w Polsce	127
5.3.3. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (DSRK 2030)	132
Bibliografia	138

Rozdział 6

Polityka inwestycyjna - Aneta Kosztowniak	141
6.1. Pojęcie, podmioty i cele polityki inwestycyjnej	141
6.2. Funkcje, środki oraz instrumenty polityki inwestycyjnej	144
6.3. Główne rodzaje inwestycji	150
6.4. Kierunki polityki inwestycyjnej w gospodarce narodowej	155
Bibliografia	161

Rozdział 7

Polityka przemysłowa - Aneta Kosztowniak	163
7.1. Pojęcie, cele i rodzaje polityki przemysłowej	163
7.2. Instrumenty (narzędzia) polityki przemysłowej	171
7.3. Ewolucja polskiej polityki przemysłowej wobec polityki Unii Europejskiej	175

7.3.1. Polska polityka przemysłowa	175
7.3.2. Cele i kierunki unijnej polityki przemysłowej	180
7.3.3. Priorytety polskiej polityki przemysłowej w latach 2015-2020+	184
Bibliografia	193

Rozdział 8

Polityka rozwoju regionalnego - Aneta Kosztowniak 195

8.1. Pojęcie oraz ewolucja roli polityki regionalnej	195
8.2. Elementy systemu polityki regionalnej	197
8.2.1. Podmioty oraz przedmiot polityki regionalnej	198
8.2.2. Zasady polityki regionalnej	202
8.2.3. Cele, narzędzia oraz uwarunkowania polityki regionalnej	204
Bibliografia	207

CZĘŚĆ III

POLITYKA STABILIZACYJNA PAŃSTWA

Rozdział 9

Polityka pieniężna - Marzena Sobol 213

9.1. Istota polityki pieniężnej i mechanizmy transmisji jej impulsów	213
9.2. Cele polityki pieniężnej	216
9.3. Strategie polityki pieniężnej	218
9.3.1. Strategia celów pośrednich	219
9.3.2. Strategia bezpośredniego celu inflacyjnego	221
9.4. Instrumenty polityki pieniężnej	223
9.5. Europejski System Banków Centralnych i jego miejsce w systemie gospodarczym Unii Europejskiej	227
9.5.1. Narodowy Bank Polski jako uczestnik Europejskiego Systemu Banków Centralnych	232
Bibliografia	234

Rozdział 10

Polityka budżetowa - Marzena Sobol 235

10.1. Polityka budżetowa i jej instrumenty	235
10.2. Funkcje polityki budżetowej	237
10.3. Aktywna i pasywna polityka budżetowa	241
10.4. Deficyt budżetowy i jego skutki	246
10.5. System finansów publicznych w Polsce	252
Bibliografia	258

Rozdział 11

Koordynacja narodowej polityki fiskalnej w Unii Europejskiej - Urszula Kosterna 259

11.1. Przyczyny koordynacji polityki fiskalnej państw członkowskich UE	259
11.2. Polityka fiskalna w postanowieniach TWE	262
11.3. Pakt stabilności i wzrostu - teoria i praktyka	264
11.4. Obszary harmonizacji podatków w UE	277
Bibliografia	279

Rozdział 12

Polityka dochodowa - Urszula Kosterna	281
12.1. Istota i cele polityki dochodowej	281
12.2. Instrumenty polityki dochodowej	284
12.3. Inne cele polityki dochodowej i cenowej	287
12.3.1. Instrumenty polityki dochodowej	288
12.3.2. Instrumenty polityki cenowej	292
12.4. Instytucjonalne ramy dialogu społecznego w Polsce	294
Bibliografia	297

Rozdział 13

Polityka kursowa - Ireneusz Pszczółka	299
13.1. Pojęcie kursu walutowego i jego rodzaje	299
13.2. Czynniki determinujące kształtowanie się kursu walutowego	304
13.3. Interwencje walutowe jako instrument polityki kursowej	306
13.3.1. Główne rodzaje i cele interwencji walutowych	307
13.3.2. Kanały transmisji interwencji walutowych	309
13.4. Etapy polskiej polityki kursowej po 1989 roku	311
Bibliografia	314

Rozdział 14

Polityka rynku pracy - Elżbieta J. Siek	317
14.1. Rynek pracy - podstawowe pojęcia	317
14.2. Równowaga na rynku pracy i bezrobocie	321
14.3. Cele i funkcje polityki rynku pracy	324
14.4. Funkcje i efekty aktywnej polityki rynku pracy	326
14.5. Narzędzia i instrumenty aktywnej polityki rynku pracy	330
14.6. Elastyczność rynku pracy	334
Bibliografia	338

CZĘŚĆ IV

POLITYKI SPOŁECZNE

Rozdział 15

Polityka społeczna - Katarzyna Głębicka-Auleytner	343
15.1. Definicje polityki społecznej	343
15.2. Cele polityki społecznej	345
15.3. Podmioty polityki społecznej	346
15.4. Kwestie społeczne	348
15.4.1. Wymiary kwestii społecznej	349
15.5. Instrumenty finansowe polityki społecznej w Polsce	355
15.5.1. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	355
15.5.2. Fundusz Pracy	356
15.5.3. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	357
15.5.4. Fundusz Składowy Ubezpieczenia Społecznego Rolników	358
15.5.5. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	358
15.6. Wyzwania współczesnej polityki społecznej	359
Bibliografia	360

Rozdział 16

Polityka ubezpieczeń społecznych w Polsce - Kazimierz Ortyński **363**

16.1. Pojęcie i zasady ubezpieczenia społecznego	363
16.2. Ubezpieczenia społeczne w Polsce w latach 1990-1998	369
16.3. Powszechność ubezpieczenia społecznego	370
16.4. Rodzaje ryzyk objętych ochroną ubezpieczenia społecznego	372
16.5. Zasady finansowania ryzyk w ubezpieczeniu społecznym	374
16.6. Świadczenia krótkoterminowe	378
16.7. Świadczenia rentowe	379
16.8. Emerytury	380
Bibliografia	383

Rozdział 17

Polityka mieszkaniowa - Anna Szelańska **385**

17.1. Próba zdefiniowania polityki mieszkaniowej	385
17.2. Związek między polityką mieszkaniową a polityką społeczną i polityką gospodarczą	388
17.3. Prawo do mieszkania jako determinanta rozwoju polityki mieszkaniowej	391
17.4. Cele polityki mieszkaniowej	401
17.5. Zasady efektywnej polityki mieszkaniowej	404
17.6. Instrumenty polityki mieszkaniowej	405
Bibliografia	413

CZĘŚĆ V

POLITYKA INTEGRACJI W RAMACH UNII EUROPEJSKIEJ

Rozdział 18

Zagraniczna polityka gospodarcza - Piotr Misztal **417**

18.1. Istota, cele i formy zagranicznej polityki gospodarczej	417
18.2. Narzędzia (instrumenty) zagranicznej polityki gospodarczej	419
18.3. Zagraniczna polityka gospodarcza w Unii Europejskiej	423
18.4. Polityka handlowa w Polsce w warunkach członkostwa w Unii Europejskiej	429
Bibliografia	431

Rozdział 19

Polityka regionalna w Unii Europejskiej i w Polsce

- Aneta Kosztowniak **433**

19.1. Polityka regionalna w UE	433
19.1.1. Początki i istota unijnej polityki regionalnej	433
19.1.2. Ewolucja celów i instrumentów polityki regionalnej	435
19.1.3 Cele, instrumenty strategiczne i programy unijne w latach 2014-2020	440
19.2. Polityka regionalna w Polsce	446
19.2.1 Pojęcie, rola i etapy ewolucji krajowej polityki regionalnej	446
19.2.2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	449

19.2.3. Fundusze i programy unijne jako źródło finansowania polityki regionalnej w Polsce w latach 2014-2020	456
Bibliografia	460

Rozdział 20

Europejska polityka rozwoju transportu i infrastruktury

- <i>Tadeusz Dyr</i>	463
20.1. Pojęcie i geneza europejskiej polityki transportowej	463
20.2. Europejska polityka transportowa na pierwszą połowę XXI w.	465
20.2.1. Uwarunkowania polityki transportowej	465
20.2.2. Wizja konkurencyjnego i zrównoważonego systemu transportu	469
20.2.3. Strategia wdrażania europejskiej polityki transportowej	474
Bibliografia	483

Spis tabel	485
-------------------	------------

Spis rysunków i schematów	488
----------------------------------	------------

oprac. BPK